

I. Czytanie ze zrozumieniem

Kilka tysięcy lat przed narodzeniem Chrystusa człowiek nauczył się ruszać z miejsca wielkie bloki kamienne. Dowodem tego jest budowa piramid egipskich, ale jeszcze wcześniej, dysponując zupełnie prymitywnymi narzędziami, człowiek potrafił transportować na duże odległości i ustawiać według potrzeb olbrzymie bloki skalne zwane megalitami. Dzisiaj, wykorzystując nowoczesne technologie i wydajne maszyny, wznosi się coraz większe, godne podziwu budowle, takie jak gigantyczne tamy, wielkie mosty i długie tunele. Trzeba jednak jeszcze odczekać, by przekonać się, czy przetrwają one tak długo, jak budowle wznoszone przez naszych dawnych przodków.

Na równinie Salsbury, w południowo-zachodniej Anglii, znajduje się bardzo stary krąg z ustawionych pionowo kamieni, nazwany Stonehenge. Zalicza się go do najsłynniejszych budowli prehistorycznych. Krąg ten, zbudowany w okresie 3000 do 1500 lat przed narodzeniem Chrystusa, ma średnicę 30 metrów i składa się z kamieni o wysokości do 4 metrów. Każdy z kamieni waży ok. 25-40 ton.

Kamienie, które znalazły zastosowanie w Stonehenge, pochodzą z kamieniołomu odległego o około 130 km. Na miejsce budowy zostały przetransportowane w nie znany nam sposób. Wcześniej wykopano dla nich wgłębienia, a grupy silnych mężczyzn ustawiły je pionowo za pomocą prymitywnych dźwigni. Od góry ułożono głazy łączące. W jakim celu wybudowano Stonehenge, pozostanie zapewne na zawsze tajemnicą. Niektórzy naukowcy twierdzą, że w kręgu tym odbywały się pogańskie obrzędy rytualne. Inni znów są przekonani, że kamienny krąg był obiektem służącym do obserwacji nieba i gwiazd.

G. Caselli, *Siedem cudów świata*. Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1990, s. 6-8.

1. Budowa Stonehenge wymagała wiedzy o:

- A. transportowaniu bloków skalnych
 B. malowaniu kamieni
 C. wznoszeniu misternych konstrukcji
 D. posługiwaniu się skomplikowanymi narzędziami

2. Stonehenge to budowla z elementów wznoszonych:

- A. tylko pionowo, jeden przy drugim
 B. poziomo, jeden na drugim
 C. w dowolny, beładny sposób
 D. zarówno pionowo, jak i poziomo

3. Stonehenge prawdopodobnie wzniesiono w celu:

- A. uczczenia narodzin boga
 B. upamiętnienia waŹnej bitwy
 C. prowadzenia badań naukowych
 D. złoŹenia hołdu władcy

4. Stonehenge to budowla o kształcie:

- A. sześciennym
 B. stoŹkowatym
 C. kolistym
 D. podłuŹnym

5. Do budowy Stonehenge stosowano surowiec w postaci:

- A. cegły
 B. megalitu
 C. Źwiru
 D. gliny

6. Stonehenge zadziwia ludzi ze względu na:

- A. rozmiary budowli
 B. kształt budowli
 C. zastosowany surowiec
 D. połoŹenie z dala od Źródła surowca

7. Autor tekstu snuje rozwaŹania na temat:

- A. trwałoŹci dzieła człowieka
 B. pracy człowieka
 C. historii naszych przodków
 D. rozwoju nauki

II. Nauka o języku

8. Nieodmienną częścią mowy jest:

- A. przymiotnik
 B. zaimek
 C. liczebnik
 D. spójnik

9. Tylko nieodmienne wyrazy znajdują się w szeregu:

- A. ten, tu, jak
 B. ile, ale, juŹ
 C. tak, Źe, pod
 D. mój, nie, do

10. Nieprawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- A. Był w domu - miejscownik
 B. Sprzeciwił się prawu. - celownik
 C. Nie było ratunku. - dopełniacz
 D. Nie wyrzekł słowa. - biernik

11. Prawidłowo określono formy czasownika w zdaniu:

- A. Przeczytaj to. - tryb rozkazujący, 2.os. l. pojedynczej
 B. Poszliby stąd. - tryb orzekający, 3.os. l. mnogiej
 C. Nie zgadzacie się. - tryb rozkazujący, 2 os. l. mnogiej
 D. JuŹ się uspokoiłem. - tryb orzekający, 3. os. l. pojedynczej

12. Czasownikiem nieprzechodnym jest:

- A. malować B. biegać C. napisać D. wyrzucić

13. Postać niedokonaną ma czasownik:

- A. poczekał B. zrozumiał C. zajmował D. zabierze

14. Prawidłowe zestawienie wyrazu podstawowego i pochodnego zawiera szereg:

- A. lis - listopad B. morze - marynarz C. bieżnia - biegacz D. puch - puszek

15. Wyraz pochodny składa się z:

- A. wyrazu podstawowego i formantu B. podstawy słowotwórczej i formantu
 C. podstawy słowotwórczej i końcówki D. rdzenia i formantu

16. Opozycję głoski dźwięcznej do bezdźwięcznej stanowi zestawienie:

- A. r : l B. s : ś C. a : ą D. dż : cz

17. *Przyjdzie tu albo poczeka w domu.* - to zdanie współrzędnie złożone:

- A. wynikowe B. przeciwstawne C. łączne D. rozłączne

18. Zdaniem podrzędnie złożonym jest wypowiedzenie:

- A. Wiem, ale nie powiem. B. Długo czekał na przystanku, niedaleko domu.
 C. Nie wiem, co się tam dzieje. D. W oddali, za lasem, za rzeką, stoi mała chatka.

19. Równoważnikiem zdania jest wypowiedzenie:

- A. Jest gorąco. B. Zmiana pogody. C. Pada deszcz. D. Uciekajmy.

III. Literatura

20. Tematem powieści I. Jurgielewiczowej pt. „Ten obcy” jest:

- A. zabawa dzieci na wyspie B. ucieczka chłopca z domu
 C. konflikt rodzinny D. poszukiwanie wujka

21. Problem zawarty w powieści „Ten obcy” dotyczy:

- A. braku przyjaźni B. potrzeby akceptacji
 C. osiągnięcia celu D. dążenia do samodzielności

22. Dzieci dołączają do kradzieży jabłek przez Zenka, ponieważ:

- A. są głodne B. lubią jabłka
 C. chcą przypodobać się Zenkowi D. chcą pomóc Zenkowi

23. Ula pracowała podczas wakacji, ponieważ chciała:

- A. zarobić na własne utrzymanie B. okazać Zenkowi przyjaźń
 C. przekazać Zenkowi pieniądze D. ocalić honor Zenka

24. W utworze epickim wydarzenia układają się w:

- A. dialog B. fabułę C. epizod D. narrację

25. Do elementów świata przedstawionego zaliczamy:

- A. spis treści B. czytelnika C. autora D. bohaterów

26. Narracja pierwszoosobowa występuje w:

- A. wierszach B. opisach
 C. pamiętnikach D. powieściach obyczajowych

27. Robinson Crusoe (w książce D. Defoe) traktował dziką przyrodę wyspy z uczuciem:

- A. pokory B. wyższości C. pogardy D. trwogi

28. Robinson Kruzoe na bezludnej wyspie długo nie potrafił:

- A. zaspokoić głodu B. zaspokoić pragnienia
 C. znaleźć schronienia D. rozpalić ognia

29. Osoba mówiąca ujawnia się w utworze:

- A. J. Słowackiego „W pamiętniku Zofii Bobrówny” B. L. Maud Montgomery „Ania z Zielonego Wzgórza”
 C. E. Knighta „Lassie, wróć!” D. K. Makuszyńskiego „Szatan z VII klasy”

30. Powieść zwykle zawiera:

- A. wątki B. akty C. refren D. morał